

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของผลิตภัณฑ์หมอนใบชา

Analyzing the Value of Tea Leaf Pillow Products

พวงทอง วังราษฎร์^{1*} และ สายนที ทรัพย์มี²

Puangthong Wangraj^{1*} and Sainatee Submee²

^{1,2} คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
200 หมู่ 17 ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52000

^{1,2} Faculty of Business Administration and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Lanna Lampang:
200 M. 17 Phichai Sub-district, Muang District, Lampang, 52000, Thailand.

*E-mail: Pwangraj@hotmail.com, เบอร์โทรศัพท์ 08 9434 9585

บทคัดย่อ

การเพิ่มมูลค่าให้กับใบชาหรือใบเมี่ยงแก่ โดยการรวมกลุ่มเย็บหมอนทำหมอนใบชาเพื่อสุขภาพ ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมและมีรายได้ให้ครอบครัว ชุมชนมีชีวิตที่ดี พอเพียง และอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างมีความสุข การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาความคุ้มค่าของการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมอนใบชา ชุมชนป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน และวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม 2561

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มหมอนใบชาทำการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา 14 ประเภท ด้านต้นทุนการผลิต มีต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาทั้งหมดต่อปี เท่ากับ 69,322.10 บาท และด้านผลตอบแทน มีรายได้จากการจำหน่ายรวม 104,020 บาทต่อปี มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 31,097.94 บาท และอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการผลิต เท่ากับ 44.86% ด้านการวิเคราะห์ผลตอบแทนความคุ้มค่าโครงการลงทุน ในระยะเวลา 10 ปี ด้วยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 พบว่า โครงการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาของวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาคืนทุนของโครงการ เท่ากับ 3 เดือน 5 วัน มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการเท่ากับ 515,964.88 บาท อัตราผลตอบแทนโครงการลงทุนเท่ากับร้อยละ 154.57 นอกจากนี้ ดัชนีความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มมีค่าเท่ากับ 39.61 แสดงให้เห็นว่า โครงการให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและหากต้องการเพิ่มความคุ้มค่าของการลงทุน ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญ การลดต้นทุนในแต่ละขั้นตอนของการผลิต

คำสำคัญ: ความคุ้มค่า, ผลิตภัณฑ์หมอนใบชา

Abstract

This study analyzed the value of tea leaf pillow products in community enterprises Paa Miang Tea Pillow Group Lampang province. The value of tea leaf pillow consists of cost and return analysis and analyze the value of investment for the production of tea leaf pillow products. The instrument used to collect data was the questionnaire and the time spent to collect the data between June and October 2018.

The study also shows that Tea Pillow Produces 14 Tea Pillow Products and total cost of producing tea leaves per year is 69,322.10 baht and the return on sales is 104,020 baht per year and the net profit is 31,097.94 baht per year. The analysis value of 10 years with interest rate of 7% of the community enterprise group was payback period of the project is 3 months 5 days, the net present value of the project's return is 515,964.88 Baht, the return on investment projects is 154.57% higher than the 7% interest rate and profitability index was estimated at 39.61 more than 1. The project provides a cost-effective return on investment and to maximize the value of the investment. The entrepreneur should focus on cost reduction at each stage of production.

Keywords: Analyzing the Value, Tea Leaf Pillow Products

1. บทนำ

จากส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อม ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนา และส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมอนใบชาบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นกิจการของชุมชนที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันโดยใช้ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม วิถีชีวิตพื้นบ้านตนเอง เพื่อสร้างรายได้และเป็นการพึ่งพาตัวเองของครอบครัว ชุมชน ในการผลิตหมอนใบชาของวิสาหกิจชุมชนป่าเหมี้ยง ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะเป็นเกษตรกรที่ว่างจากการทำนาผาผลิตหมอนใบชาเพื่อสุขภาพเป็นอาชีพเสริม หมอนใบชาเพื่อสุขภาพเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมาจากใบเหมี้ยงแก่ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์อะไรได้นอกจากปล่อยให้ทิ้งไว้ สำหรับใบชาหรือใบเหมี้ยงในหมู่บ้านป่าเหมี้ยงมีการนำยอดใบชาอ่อนมาทำเมี่ยงหรือ

ยอดชาอ่อนมาทำชา ชาชาวบ้านที่อาศัยอยู่ตามหุบเขาสูงในภาคเหนือนิยมปลูกและรับประทาน ประุงเป็นอาหารได้ แต่ใบชาแก่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ในอดีต ปัจจุบันกลุ่มหมอนสุขภาพใบชาได้เรียนรู้กระบวนการภูมิปัญญาท้องถิ่นจากบรรพบุรุษเรื่องสรรพคุณของใบชาจึงได้นำใบชาแก่ที่รูดทิ้งมาอบแห้งในโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์แล้วนำมาผลิตเป็นหมอนใบชาไว้ใช้และจำหน่ายเพื่อเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง

จากการลงพื้นที่ กลุ่มผู้ผลิตหมอนใบชาเพื่อสุขภาพมีความเข้มแข็งในด้านการผลิต มีการรับคำสั่งซื้อผลิตภัณฑ์หมอนใบชาเพื่อสุขภาพแต่ละครั้งจำนวนมาก แต่ปัญหาที่พบคือ สมาชิกกลุ่มไม่สามารถวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุน และไม่สามารถคำนวณต้นทุนที่แท้จริงได้ว่าราคาของผลิตภัณฑ์ที่กำหนดจะคุ้มค่างบเงินทุนที่ได้ลงทุนไปหรือไม่ แนวทางในการที่จะลดต้นทุนอย่างไร เนื่องจากไม่มีความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุน และคำนวณต้นทุนที่แท้จริง เมื่อกลุ่มผู้ผลิตใช้วิธีประมาณการค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ส่งผลให้มีการคำนวณต้นทุนการผลิตหมอนใบชาไม่ถูกต้อง (พิกุล พงษ์กลาง, 2560) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิเคราะห์ทางการเงินให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมอนใบชาชุมชนป่าเหมี้ยง

เพื่อนำไปวางแผนในการผลิต วางแผนทางการเงินลงทุนให้กับกลุ่มผู้ผลิตเป็นการช่วยเสริมรายได้ให้ครอบครัว ชุมชนมีชีวิตที่ดี พอเพียง เรียบง่าย อยู่ร่วมกับธรรมชาติ อย่างมีความสุข

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา
2. เพื่อศึกษาความคุ้มค่าของการลงทุนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา

3. การทบทวนวรรณกรรม

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของผลิตภัณฑ์หมอนใบชา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมอนใบชา ชุมชนป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ในการลงทุนโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ขององค์กรให้มีความสอดคล้องและคุ้มค่าต่อทรัพยากรที่มีอยู่ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงกรอบแนวคิด เพื่อการตัดสินใจต่อสิ่งที่ต้องลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวคิดในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการผลิต ดังนี้

3.1 แนวคิดต้นทุนในการผลิต

ความหมายของต้นทุน (Costs) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้สินค้าหรือบริการโดยมูลค่านั้นจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตราซึ่งเป็นลักษณะของการลดลงในสินทรัพย์หรือเพิ่มขึ้นในหนี้สิน ต้นทุนที่เกิดขึ้นอาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรืออนาคตก็ได้ เมื่อต้นทุนใดที่เกิดขึ้นแล้ว และกิจการได้ใช้ประโยชน์ได้ทั้งสิ้นแล้ว ต้นทุนนั้นก็จะเป็นค่าใช้จ่าย สมนึก เอื้อจิระพันธุ์ (2554) ดังนั้นค่าใช้จ่ายจึงหมายถึงต้นทุนที่ได้ให้ประโยชน์และกิจการได้ใช้ประโยชน์ทั้งหมดไปแล้ว ในขณะนั้น และสำหรับต้นทุนที่กิจการสูญเสียไปแต่จะให้ประโยชน์แก่กิจการในอนาคตเรียกว่าสินทรัพย์ อีกความหมายหนึ่งของต้นทุน หมายถึง ทรัพยากรที่ต้องสูญเสียไป เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในรูปของสินทรัพย์หรือบริการ และจะใช้ประโยชน์ในอนาคต เช่น ต้นทุนของอาคารที่ยังเหลืออยู่หลังจากหักค่าเสื่อมราคาในงวดนั้น ๆ ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้าที่เหลืออยู่หลังจากตัดเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนที่บริการคุ้มครองแล้วในงวดปัจจุบัน

สินค้าคงเหลือที่ยังไม่ได้จำหน่ายออกไป เป็นต้น ต้นทุนที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์เหล่านี้จะแสดงเป็นสินทรัพย์อยู่ในงบดุล ณ วันสิ้นงวด (มนวิภา, 2557)

ดังนั้น ในงานวิจัยจึงให้ความหมายของคำว่า ต้นทุนการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้ในภายหลัง ต้นทุนการผลิตประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ค่าแรงงานทางตรงในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา และค่าใช้จ่ายในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา

การจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์

ส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาแต่ละชนิด จะประกอบด้วย

1. วัตถุดิบ (Materials)

วัตถุดิบนับว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปโดยทั่วไป ซึ่งการจำแนกต้นทุนที่เกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้าอาจจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials)

หมายถึง วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตและสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในปริมาณและต้นทุนเท่าใด รวมทั้งมีลักษณะเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่และสำคัญที่ใช้ในการผลิตสินค้าชนิดนั้น ๆ เช่น ใบชาอบแห้ง (ใบเมี่ยงอบแห้ง) เป็นต้น

1.2 วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Materials)

หมายถึง วัตถุดิบหรือวัสดุต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการผลิตสินค้าแต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักหรือวัตถุดิบส่วนใหญ่ เช่น ผ้าฝ้ายทอมือ ผ้าซับใน โยโฟลีสเตอร์ ด้าย ลูกปัด ริบบิ้น สก๊อตเทป สติกเกอร์ กาว เป็นต้น ในบางครั้งวัตถุดิบทางอ้อม อาจจะถูกเรียกว่าวัสดุโรงงาน ซึ่งจะถือเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตชนิดหนึ่ง

2. ค่าแรงงาน (Labor)

ค่าแรงงาน หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตสินค้า ซึ่งจ่ายในลักษณะตามชิ้นงาน รายวัน โดยปกติค่าแรงงานจะจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor) หมายถึง ค่าแรงงานต่างๆ ที่จ่ายให้แก่คนงาน หรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ซึ่งจะมีจำนวนค่าแรงงานที่มีจำนวนมาก ถือเป็นค่าแรงงานส่วนสำคัญในการแปรรูปวัตถุดิบใบชาอบแห้ง ให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือ ผลิตภัณฑ์หมอนใบชาประเภทต่างๆ

2.2 ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect Labor) หมายถึง ค่าแรงงานของบุคคลที่ทำหน้าที่สนับสนุนการผลิตซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าโดยตรง เช่น เงินเดือนพนักงานทำความสะอาด ตลอดจนต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่กิจการออกให้แก่คนงาน เช่น ค่าภาษีที่ออกให้ลูกจ้าง สวัสดิการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งค่าแรงงานทางอ้อมเหล่านี้จะถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการผลิต

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต

ค่าใช้จ่ายการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายชนิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ซึ่งนอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง เช่น วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าใช้จ่ายในการผลิตทางอ้อมอื่นๆ ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

4. ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารหมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขายและการบริหารงาน ได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าขนส่งออก ค่านายหน้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ในการขนส่งสินค้า เป็นต้น

3.2 หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับผลตอบแทน

การลงทุนในธุรกิจนั้น สิ่งที่ผู้ลงทุนมุ่งหวังจะได้จากการลงทุน ในหลักทฤษฎีหรือในอสังหาริมทรัพย์ ก็คือ ผลตอบแทนหรืออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนนั้น อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน เป็นเกณฑ์ในการวัดการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญมาก เกณฑ์ในการวัดการปฏิบัติงานมีหลายอย่าง เช่น วัดจากการเปลี่ยนแปลง

ในยอดขาย เปลี่ยนแปลงในกำไร หรือวัดจากผลผลิตที่ได้ การวัดแต่ละอย่างมิได้เป็นเกณฑ์วัดที่สมบูรณ์ ถ้ายอดขายเพิ่มแสดงว่าการปฏิบัติงานทำได้ดี แต่การเพิ่มขึ้นของยอดขายอาจเป็นผลให้เสียค่าใช้จ่ายสูง เช่น เสียส่วนลดสูง หรือเกิดจากการลดราคา ดังนั้น เกณฑ์การวัดที่ดีควรวัดจากกำไร ซึ่งเป็นปัญหาอีกว่ากำไรมากหรือน้อยเปรียบเทียบจากอะไร ทางหนึ่งที่ทำให้เราทราบถึงภาวะในการหากำไรของบริษัท ก็คือ การเปรียบเทียบกำไรที่ทำได้กับขนาดของเงินที่ลงทุน ดังนั้น วิธีการวัดการปฏิบัติงานของธุรกิจด้วยกำไรสุทธิต่อเงินลงทุนในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ จึงเป็นวิธีที่ใช้ได้ดี และใช้กันอย่างกว้างขวาง (เพชร ชุมทรัพย์, 2554)

ในการวิจัยนี้ในส่วนของผลตอบแทน ใช้วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทน ดังนี้ 1) อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้วเทียบกับต้นทุนทั้งสิ้น

วิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ต้นทุนรวม}} \times 100$$

อัตราผลตอบแทนนั้น เป็นการตัดสินใจโดยประเมินถึงรายได้แล้วผลกำไรที่มีความสัมพันธ์กันกับระดับและแหล่งที่มาของเงินทุน โดยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนเพื่อการประเมินค่าอัตราผลตอบแทน (เบญจมาศ อภิสัทธีภิญโญ และคณะ, 2550: 445-449)

3.3 หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับความคุ้มค่า

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าการลงทุนด้วยการวิเคราะห์ Cost-Benefit Analysis คือ เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ที่ช่วยในการตัดสินใจในการลงทุนโครงการ (Sorina and Alina, 2014) ประกอบด้วย

1. มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ Net Present Value: NPV

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) คือ ผลต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิที่ได้รับ คาดว่าจะได้รับในแต่ละปี ตลอดอายุของโครงการ กับมูลค่าปัจจุบันของเงิน ที่จ่ายออกไป ณ อัตราลดค่า (discount rate) หรือค่าของทุน (cost of capital)

การคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ จะต้องทราบข้อมูลดังนี้
กระแสเงินสดจ่ายลงทุนสุทธิ กระแสเงินสดรับสุทธิรายปี
ตลอดอายุโครงการ ระยะเวลาของโครงการ อัตราลดค่า
หรือค่าของทุนของธุรกิจ

2. อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ Internal Rate of Return: IRR

อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ คืออัตราผลตอบแทนของโครงการที่กำลังพิจารณา โดยคำนวณอัตราลดค่า (discount rate) ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสด ที่คาดว่าจะต้องจ่ายในการลงทุน เท่ากับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสด ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการตลอดอายุโครงการ ซึ่งอาจสรุปได้ว่า IRR หมายถึง อัตราส่วนลด ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์เท่ากับมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย หรือ

3. ระยะเวลาคืนทุน Payback Period: PB

งวดเวลาคืนทุน (Payback Period: PB) คือ ระยะเวลา (เป็นจำนวนปี /เดือน หรือวัน) ที่กระแสเงินสดจากโครงการสามารถชดเชยกระแสเงินสดจ่ายลงทุนสุทธิตอนเริ่มโครงการพอดี เนื่องจากโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจะมีลักษณะการลงทุนเพียงครั้งเดียวในปีแรก และให้ผลตอบแทนที่เท่ากันทุกปี หรือจะหมายถึงเวลาที่ผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินโครงการ (Net Cash Inflow) มีค่าเท่ากับค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโครงการ (Investment Costs) พอดี วิธีการนี้พิจารณาถึงจำนวนปีที่จะได้รับผลตอบแทนคุ้มกับเงินลงทุนถ้าโครงการมีระยะเวลาคืนทุนเร็วถือว่าเป็นโครงการที่ดีเพราะมีความปลอดภัยจากความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นคำนวณได้ดังนี้ ระยะเวลาคืนทุน = ค่าใช้จ่ายในการลงทุน / ผลตอบแทนเฉลี่ยสุทธิต่อปี

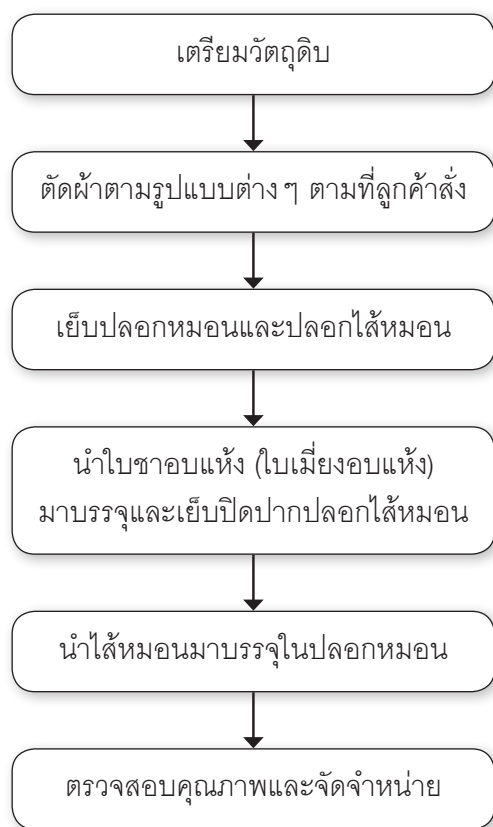
4. ดัชนีความสามารถในการทำกำไร (Profitability Index: PI)

ดัชนีการทำกำไร (Profitability index method) เป็นอัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดเข้าสู่ธุรกิจกับกระแสเงินสดจ่ายลงทุนครั้งแรก สามารถคำนวณได้ การกำหนดเป็น PI มักจะใช้ประโยชน์ในเรื่องของการจัดลำดับความสามารถในการทำกำไรของโครงการ โดยโครงการที่ควรจะต้องตัดสินใจลงทุนจะต้องมีค่า PI มากกว่า 1 เพราะค่า NPV มีค่าเป็นบวกด้วย

ดังนั้น ในงานวิจัยจึงให้ความหมายของคำว่า ความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และมีประโยชน์สูงสุดตามวัตถุประสงค์ที่กิจการกำหนดไว้ โดยวัดจากระยะเวลาคืนทุน (PB) อัตราผลตอบแทนทางการเงิน (ARR) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) และดัชนีความสามารถในการทำกำไร (PI)

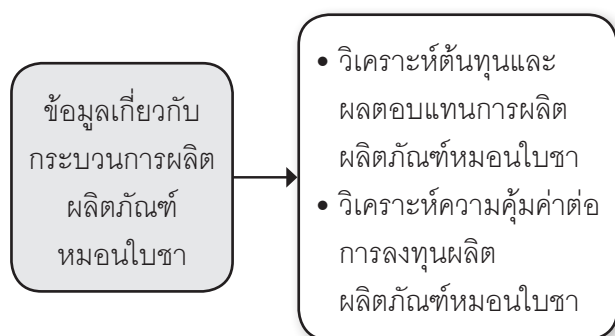
3.4 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา

ผลิตภัณฑ์หมอนใบชา หมายถึง การแปรรูปใบชาแก่ที่มีอยู่ในชุมชนมาตากให้แห้ง และนำมาอบแห้งอีกครั้งเพื่อไล่ความชื้น แล้วนำมาใส่เป็นไส้หมอนในรูปแบบต่างๆ เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้น ด้วยการประยุกต์ฝีมือการตัดเย็บของคนในชุมชน เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และเพิ่มประโยชน์ใช้สอยของใบชา ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา โดยแบ่งตามประเภทรูปแบบของหมอนใบชา 14 ประเภท คือ 1) หมอนสปาใหญ่ขนาด 9×17 นิ้ว 2) หมอนสปาเล็กขนาด 8×15 นิ้ว 3) หมอนอิงขนาด 13×13 นิ้ว 4) หมอนรูปสุนัข 5) หมอนรูปช้าง 6) หมอนรูปฟักทอง 7) หมอนกระดุก 8) หมอนรองคอ 9) ถูเงินถูทอง 10) หมอนกลม 11) พวงกุญแจ 12) โคมลอยใหญ่ 13) หมอนรูปแมว และ 14) หมอนรูปนก ซึ่งขั้นตอนการผลิตเหมือนกัน แตกต่างกันในขั้นตอนการตัดผ้าตามรูปแบบที่ถูกคำสั่งจะ เริ่มจากการเตรียมวัตถุดิบ ตัดผ้าตามลักษณะต่างๆ เย็บปลอกหมอนและปลอกไส้หมอน จากนั้นนำใบชาอบแห้ง (ใบเมี่ยงอบแห้ง) มาบรรจุและเย็บปิดปากปลอกไส้หมอน และนำไส้หมอนมาบรรจุในปลอกหมอน ซึ่งสามารถสรุปเป็นขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนผังแสดงขั้นตอน
การผลิตหมอนใบชาเพื่อสุขภาพ

จากแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ผลตอบแทน และการวิเคราะห์ความคุ้มค่า ทางผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมอนใบชา อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา

4. วิธีการวิจัย

4.1 กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประธาน รองประธาน เภรัญญิกและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหมอนใบชาชุมชนป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง จำนวน 12 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้มีการเตรียมข้อคำถามมาใช้ในการสัมภาษณ์ แต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้พูดประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนและต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนของการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาเพื่อสุขภาพ ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยลงพื้นที่เก็บข้อมูล และจัดกลุ่มเสวนา (Focus Group) เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสพูดคุยและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระระหว่างผู้ร่วมวิจัยหรือผู้เข้าร่วมด้วยตนเอง โดยมีผู้ร่วมเสวนาคือ ประธาน รองประธาน เภรัญญิกและสมาชิกกลุ่มหมอนใบชา จำนวน 12 คน ในระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม 2561 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุน พร้อมทั้งสังเกตสภาพแวดล้อมและกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มหมอนใบชา ต้นทุนในการผลิตหมอนใบชาเพื่อสุขภาพ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และค่าใช้จ่ายอื่นๆที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา วิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนการผลิตหมอนใบชา วิเคราะห์ความคุ้มค่าในการลงทุนการผลิตหมอนใบชา ระยะคืนทุน (Payback Period) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net present value: NPV) อัตราผลตอบแทนจากโครงการลงทุน

(Internal rate of return: IRR) ดัชนีความสามารถในการทำกำไร (Profitability Index: PI)

5. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มหมอนใบชา

ผู้ถูกสัมภาษณ์ชื่อ คุณสุนีย์ เสียงดี บ้านเลขที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีอาชีพหลักเกษตรกร อายุ 48 ปี เป็นผู้ก่อตั้งวิสาหกิจผลิตหมอนใบชาเพื่อสุขภาพ และมีสมาชิกรวมทั้งหมด 12 คน เงินลงทุนในโครงการเริ่มแรกมาจากการได้รับสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ซ้อน จำนวน 20,000.00 บาท ซึ่งทางกลุ่มนำไปใช้ในการลงทุนซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตหมอนใบชาเพื่อสุขภาพ โดยประเภทของผลิตภัณฑ์หมอนใบชาเพื่อสุขภาพแบ่งออกเป็น 14 ประเภท ได้แก่ 1) หมอนสปาใหญ่ มีขนาด 9 × 17 นิ้ว 2) หมอนสปาเล็ก มีขนาด 8 × 15 นิ้ว 3) หมอนอิง มีขนาด 13 × 13 นิ้ว 4) หมอนรูปช้าง 5) หมอนรูปสุนัข 6) หมอนรูปฟักทอง 7) หมอนกระดุก 8) หมอนรองคอ 9) ถูเงินถูทอง 10) หมอนกลม 11) พวงกุญแจ 12) โคมลอยใหญ่ 13) หมอนรูปแมว และ 14) หมอนรูปนก ซึ่งแต่ละประเภทจะมีลักษณะและขนาดที่แตกต่างกันออกไป

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนและต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ดังนี้

2.1 การศึกษาครั้งนี้กำหนดอายุโครงการ 10 ปี สินทรัพย์ที่ได้จัดหามาลงทุน มาก่อนปี พ.ศ.2560 ประกอบด้วย อุปกรณ์ในการตัดเย็บ โดยสินทรัพย์แต่ละรายการมีรายละเอียดดังนี้ 1) จักรอุตสาหกรรม ใช้สำหรับเย็บบล็อกหมอนและบล็อกไส้หมอน จำนวน 1 เครื่อง มูลค่าเครื่องละ 9,500.00 บาท มีอายุการใช้งาน 10 ปี 2) จักรเย็บผ้า ใช้สำหรับเย็บผ้าทั่วไป จำนวน 2 เครื่อง มูลค่าเครื่องละ 2,800.00 บาท มีอายุการใช้งาน 10 ปี 3) จักรโพง ใช้สำหรับเย็บริมผ้ากันชายผ้าลุ่ย และเพื่อให้หมอนเรียบร้อย ประณีตมากขึ้น จำนวน 1 เครื่อง มูลค่าเครื่องละ 3,500.00 บาท มีอายุการใช้งาน 10 ปี 4) เครื่องซั้ว ใช้สำหรับซั้วใบชาอบแห้ง (ใบเมี่ยงอบแห้ง) เพื่อบรรจุในไส้หมอนใบชาเพื่อสุขภาพ จำนวน 1 เครื่อง

มูลค่าเครื่องละ 780.00.00 บาท มีอายุการใช้งาน 5 ปี รวมมูลค่าสินทรัพย์ 16,580.00 บาท

2.2 ต้นทุนในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ประกอบด้วย

2.2.1 วัตถุดิบทางตรง (Raw Material)

หมายถึง วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตและสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในปริมาณและต้นทุนเท่าใดรวมทั้งมีลักษณะเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่และสำคัญที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นๆ ได้แก่ ใบชาอบแห้ง (ใบเมี่ยงอบแห้ง) เป็นต้น

2.2.2 ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor)

คือ ค่าแรงงานในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาตามประเภทของผลิตภัณฑ์และระยะเวลาที่ใช้ในการผลิต โดยคิดค่าแรงงานต่อหน่วย และคำนวณค่าแรงงานตามปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาแต่ละประเภท

2.2.3 ค่าใช้จ่ายในการผลิต (Manufacturing overhead)

คือ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาเพื่อ ประกอบด้วย วัตถุดิบทางอ้อม เช่น ผ้าฝ้าย ด้าย ลูกปัด ริบบิ้น สก๊อตเทป ถู สติกเกอร์ กาว เชือก ดอกสำเร็จรูป พวงกุญแจ และดินเงิน ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ไป และค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

ตารางที่ 1 แสดงต้นทุนรวมการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ปริมาณการผลิต และต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์หมอนใบชาแต่ละประเภท

ลำดับ	รูปแบบ	วัตถุดิบทางตรง (บาท)	แรงงานทางตรง (บาท)	ค่าใช้จ่ายในการผลิต (บาท)	ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา รวม (บาท)	ปริมาณการผลิตหมอนใบชา (หน่วย)	ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาต่อหน่วย (บาท)
1.	หมอนสปาใหญ่	9,451.80	1,770.00	1,045.17	12,266.97	118	103.96
2.	หมอนสปาเล็ก	10,062.00	2,346.08	1,445.50	13,852.58	172	80.54
3.	หมอนอิง	4,005.00	750.00	442.87	5,197.87	50	103.96
4.	หมอนรูปสุนัข	8,236.00	3,550.00	3,040.54	14,826.54	355	41.76
5.	หมอนรูปช้าง	552.50	250.00	214.13	1,016.63	25	40.66
6.	หมอนรูปฟักทอง	1,710.00	1,687.50	1,774.95	5,172.45	225	22.99
7.	หมอนกระดุก	682.50	162.50	111.55	956.55	13	73.58
8.	หมอนรองคอ	975.80	212.50	139.08	1,327.38	17	78.08
9.	ถุงเงินถุงทอง	1,778.40	1,170.00	1,308.64	4,257.04	234	18.19
10.	หมอนกลม	1,938.00	1,275.00	1,890.18	5,103.18	255	20.01
11.	พวงกุญแจ	109.50	273.75	219.32	602.57	73	8.25
12.	โคมลอยใหญ่	508.80	720.00	661.32	1,890.12	96	19.69
13.	หมอนรูปแมว	630.00	300.00	220.95	1,150.95	30	38.36
14.	หมอนรูปนก	369.00	683.06	649.17	1,701.23	82	20.74
รวม		13,162.40	41,009.30	15,150.40	69,322.10	1,745	-

จากตารางที่ 1 แสดงต้นทุนในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา รวมทั้งหมด เป็นเงิน 69,322.10 บาท ประกอบด้วย 1) ต้นทุนการผลิตรวม 13,162.40 บาท 2) ค่าแรงงานทางตรง รวม 41,009.30 บาท 3) ค่าใช้จ่ายในการผลิตรวม 15,150.40 บาท สำหรับต้นทุนการผลิตรวม ได้จำแนกต้นทุนตามประเภทของผลิตภัณฑ์หมอนใบชาดังนี้ 1) หมอนสปาใหญ่ขนาด 9 × 17 นิ้ว เท่ากับ

12,266.97 บาท 2) หมอนสปาเล็ก ขนาด 8 × 15 นิ้ว เท่ากับ 13,852.58 บาท 3) หมอนอิงขนาด 13 × 13 เท่ากับ 5,197.87 บาท 4) หมอนรูปสุนัข เท่ากับ 14,826.54 บาท 5) หมอนรูปช้าง เท่ากับ 1,016.63 บาท 6) หมอนรูปฟักทอง เท่ากับ 5,172.45 บาท 7) หมอนกระดุก เท่ากับ 956.55 บาท 8) หมอนรองคอ เท่ากับ 1,327.38 บาท 9) ถุงเงินถุงทอง เท่ากับ 4,257.04 บาท

10) หมอนกลม เท่ากับ 5,103.18 บาท 11) พวงกุญแจ เท่ากับ 602.57 บาท 12) โคมลอยใหญ่ เท่ากับ 1,890.12 บาท 13) หมอนรูปแมว เท่ากับ 1,150.95 บาท และ 14) หมอนรูปนก เท่ากับ 1,701.23 บาท

นอกจากนี้ แสดงปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา รวมทั้งหมด 1,745 หน่วย จำแนกปริมาณการผลิตตามประเภทของผลิตภัณฑ์หมอนใบชาดังนี้

- 1) หมอนสปาใหญ่ขนาด 9 × 17 นิ้ว จำนวน 188 หน่วย
- 2) หมอนสปาเล็ก ขนาด 8 × 15 นิ้ว จำนวน 172 หน่วย
- 3) หมอนอิงขนาด 13 × 13 จำนวน 50 หน่วย
- 4) หมอนรูปสุนัข จำนวน 355 หน่วย
- 5) หมอนรูปช้าง จำนวน 25 หน่วย
- 6) หมอนรูปฟักทอง จำนวน 225 หน่วย
- 7) หมอนกระดุก จำนวน 13 หน่วย
- 8) หมอนรองคอ จำนวน 17 หน่วย
- 9) ถุงเงินถุงทอง จำนวน 234 หน่วย
- 10) หมอนกลม จำนวน 255 หน่วย
- 11) พวงกุญแจ

จำนวน 73 หน่วย 12) โคมลอยใหญ่ จำนวน 96 หน่วย 13) หมอนรูปแมว จำนวน 30 หน่วย และ 14) หมอนรูปนก จำนวน 82 หน่วย

2.3 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Expense)

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ของการผลิตหมอนใบชาจะเป็นค่าน้ำมันยานพาหนะในการเดินทางไปซื้อวัตถุดิบ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม ได้ประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อปี เท่ากับ 300.00 บาท ต่อเดือน คิดเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อปี เป็นเงิน 3,600.00 บาท ทำการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามอัตราส่วนของรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หมอนใบชาแต่ละประเภท

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนของการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาเพื่อสุขภาพ

ตารางที่ 2 แสดงรายได้รวมจากการจำหน่ายหมอนใบชา กำไรสุทธิรวม และอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์หมอนใบชา แต่ละประเภท

ลำดับ	รูปแบบ	ราคาขาย/หน่วย (บาท)	ปริมาณที่ขายได้ (หน่วย)	รายได้จากการจำหน่ายรวม (บาท)	ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชารวม (บาท)	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	กำไรสุทธิ	อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนผลิต
1.	หมอนสปาใหญ่	130.00	118	15,340.00	12,266.97	530.90	2,542.13	20.72
2.	หมอนสปาเล็ก	100.00	172	17,200.00	13,852.58	595.27	2,752.15	19.86
3.	หมอนอิง	160.00	50	8,000.00	5,197.87	276.87	2,525.26	48.53
4.	หมอนรูปสุนัข	80.00	355	28,400.00	14,826.54	982.89	12,590.57	84.90
5.	หมอนรูปช้าง	80.00	25	2,000.00	1,016.63	69.22	914.15	89.86
6.	หมอนรูปฟักทอง	30.00	225	6,750.00	5,172.45	233.61	1,343.94	25.98
7.	หมอนกระดุก	80.00	13	1,040.00	956.55	35.99	47.46	4.95
8.	หมอนรองคอ	100.00	17	1,700.00	1,327.38	58.83	313.79	23.58
9.	ถุงเงินถุงทอง	25.00	234	5,850.00	4,257.04	202.46	1,390.50	32.66
10.	หมอนกลม	30.00	255	7,650.00	5,103.18	264.76	2,282.06	44.71

ลำดับ	รูปแบบ	ราคา ขาย/ หน่วย (บาท)	ปริมาณ ที่ขายได้ (หน่วย)	รายได้ จากการ จำหน่าย รวม (บาท)	ต้นทุน การผลิต ผลิตภัณฑ์ หมอนใบชา รวม (บาท)	ค่าใช้จ่าย ในการ ดำเนินงาน	กำไรสุทธิ	อัตรา กำไรสุทธิ ต่อ ต้นทุน ผลิต
11.	พวงกุญแจ	20.00	73	1,460.00	602.57	50.51	806.90	133.76
12.	โคมลอยใหญ่	35.00	96	3,360.00	1,890.12	116.28	1,353.59	71.57
13.	หมอนรูปแมว	80.00	30	2,400.00	1,150.95	83.06	1,165.99	101.06
14.	หมอนรูปนก	35.00	82	2,870.00	1,701.23	99.33	1,069.44	62.82
	รวม	-	1,745	104,020.00	69,322.10	3,600.00	31,097.94	-

ผลตอบแทนของการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา แสดงได้จากรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หมอนใบชา และกำไรสุทธิ จากตารางที่ 2 พบว่ารายได้จากการจำหน่าย หมอนใบชาผลิตภัณฑ์หมอนใบชา รวมทั้งหมด เป็นเงิน 104,020 บาท จำแนกเป็น ผลิตภัณฑ์หมอนใบชาแต่ละ ประเภทดังนี้ 1) หมอนสปาใหญ่ขนาด 9 × 17 นิ้ว เท่ากับ 15,340.00 บาท 2) หมอนสปาเล็กขนาด 8 × 15 นิ้ว เท่ากับ 17,200.00 บาท 3) หมอนอิงขนาด 13 × 13 นิ้ว เท่ากับ 8,000.00 บาท 4) หมอนรูปสุนัข เท่ากับ 28,400.00 บาท 5) หมอนรูปช้าง เท่ากับ 2,000.00 บาท 6) หมอนรูปฟักทอง เท่ากับ 6,750.00 บาท 7) หมอน กระดุก เท่ากับ 1,040.00 บาท 8) หมอนรองคอ เท่ากับ 1,700.00 บาท 9) ถุงเงินถุงทอง เท่ากับ 5,850.00 บาท 10) หมอนกลม เท่ากับ 7,650.00 บาท 11) พวงกุญแจ เท่ากับ 1,460.00 บาท 12) โคมลอยใหญ่ เท่ากับ 3,360.00 บาท 13) หมอนรูปแมว เท่ากับ 2,400.00 บาท และ 14) หมอนรูปนก เท่ากับ 2,870.00 บาท

กำไรสุทธิจากการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ทั้งหมด เป็นเงิน 31,097.94 จำแนกเป็น กำไรสุทธิ จากการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาแต่ละประเภทดังนี้ 1) หมอนสปาใหญ่ขนาด 9 × 17 นิ้ว มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 2,542.13 บาท 2) หมอนสปาเล็กขนาด 8 × 15 นิ้ว มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 2,752.15 บาท 3) หมอนอิง ขนาด 13 × 13 นิ้ว มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 2,525.26 บาท 4) หมอนรูปสุนัข มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 12,590.57 บาท

5) หมอนรูปช้าง มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 914.15 บาท 6) หมอนรูปฟักทอง มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 1,343.94 บาท 7) หมอนกระดุก มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 47.46 บาท 8) หมอนรองคอ มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 313.79 บาท 9) ถุงเงินถุงทอง มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 1,390.50 บาท 10) หมอนกลม มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 2,282.06 บาท 11) พวงกุญแจ มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 806.90 บาท 12) โคมลอยใหญ่ มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 1,353.59 บาท 13) หมอนรูปแมว มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 1,165.99 บาท และ 14) หมอนรูปนก มีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 1,069.44 บาท

อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ หมอนใบชาแต่ละประเภท มีดังนี้ 1) หมอนสปาใหญ่ขนาด 9 × 17 นิ้ว เท่ากับ ร้อยละ 20.72 2) หมอนสปาเล็กขนาด 8 × 15 นิ้ว เท่ากับ ร้อยละ 19.86 3) หมอนอิงขนาด 13 × 13 นิ้ว เท่ากับ ร้อยละ 48.53 4) หมอนรูปสุนัข เท่ากับ ร้อยละ 84.90 5) หมอนรูปช้าง เท่ากับ ร้อยละ 89.68 6) หมอนรูปฟักทอง เท่ากับ ร้อยละ 25.98 7) หมอนกระดุก เท่ากับ ร้อยละ 4.95 8) หมอนรองคอ เท่ากับ ร้อยละ 23.58 9) ถุงเงินถุงทอง เท่ากับ ร้อยละ 32.66 10) หมอนกลม เท่ากับ ร้อยละ 44.71 11) พวง กุญแจ เท่ากับ ร้อยละ 133.76 12) โคมลอยใหญ่ เท่ากับ ร้อยละ 71.57 13) หมอนรูปแมว เท่ากับ ร้อยละ 101.06 และ 14) หมอนรูปนก เท่ากับ ร้อยละ 62.82

4. การวิเคราะห์ข้อมูลความคุ้มค่าของการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาโดยใช้ข้อมูลจากส่วนของเงินลงทุนเริ่มแรกและประมาณการกระแสเงินสดรับ กระแสเงินสดจ่ายที่ได้มาทำการวิเคราะห์ใน 4 หัวข้อคือ

4.1 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value-NPV) คำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่ไหลเข้าของกลุ่มหักด้วยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่ไหลออกกลุ่ม โดยใช้อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 7 เป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมมาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Retail Rate: MRR) ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี พ.ศ.2556 โดยจะยอมรับโครงการลงทุนที่มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับศูนย์หรือมากกว่า จากการคำนวณได้ NPV ของกลุ่มเท่ากับ 515,964.88 บาท สำหรับระยะเวลา 10 ปี

4.2 ระยะเวลาการคืนทุน (Payback Period) จากการคำนวณกระแสเงินสดรับสุทธิและเงินลงทุนเริ่มแรกได้งวดเวลาคืนทุนของโครงการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา เท่ากับ 3 เดือน 5 วัน

4.3 อัตราผลตอบแทนคิดลดของโครงการหรืออัตราผลตอบแทนภายในของการลงทุน (Internal Rate of Return หรือ IRR) คำนวณจากอัตราส่วนลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของรายรับจากโครงการเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของการลงทุน จากการคำนวณ IRR ของกลุ่มเท่ากับร้อยละ 154.57 ซึ่งอัตราผลตอบแทนคิดลดมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร โดยจะยอมรับโครงการลงทุนที่มีมูลค่า IRR มากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร

4.4 วิธีดัชนีกำไร (Profitability Index หรือ PI) การคำนวณหาอัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบัน ของเงินสดรับสุทธิตลอดอายุโครงการ กับเงินลงทุนเริ่มแรก จากการคำนวณดัชนีความสามารถในการทำกำไรของกลุ่ม เท่ากับ 39.61 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 ดังนั้น จะยอมรับโครงการลงทุนที่มีค่า PI มากกว่า 1

6. อภิปรายผลการวิจัย

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มหมอนใบชาทำการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา 14 ประเภท ด้านต้นทุนการผลิต มีต้นทุนการผลิตหมอนใบชาทั้งหมดต่อปี เท่ากับ 69,322.10 บาท และ ด้านผลตอบแทน มีรายได้จากการจำหน่ายรวม 104,020 บาทต่อปี และมีกำไรสุทธิต่อปี เท่ากับ 31,097.94 บาท จากข้อมูลผลการวิจัยทางกลุ่มสามารถนำข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีไปร่วมพิจารณาวางแผนการลดต้นทุนในกระบวนการผลิตสอดคล้องกับ อุษณีย์ เส็งพานิช (2555) ที่ชี้ให้เห็นว่า ข้อมูลตัวเลขทางบัญชีจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหารเงินสดและการวิเคราะห์กำไร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ Patience and Ali (2017) ระบุว่าถ้าผู้ผลิตให้ความสำคัญกับทุกกระบวนการผลิต ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการผลิตสามารถสร้างผลตอบแทนจากการลงทุน และทำให้เศรษฐกิจของผู้ประกอบการดีขึ้น ซึ่งจากการวิจัยเห็นได้ว่า ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่มาจากค่าแรงงานทางตรง ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการนำข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีมาวางแผนการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน

ด้านการวิเคราะห์ผลตอบแทนความคุ้มค่าของการลงทุนผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา ในระยะเวลา 10 ปี ด้วยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 3 เดือน 5 วัน มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 515,964.88 บาท อัตราผลตอบแทนภายในการลงทุนเท่ากับร้อยละ 154.57 มากกว่าอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 นอกจากนี้ ดัชนีความสามารถในการทำกำไรของกลุ่ม มีค่าเท่ากับ 39.61 ถือว่าเป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่า สอดคล้องกับ วรณวดี อัมรานนท์ (2550) ซึ่งระบุว่าอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงหรืออัตราผลตอบแทนภายในของการลงทุนสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ถือว่าเป็นอัตราที่น่าลงทุน นอกจากนี้ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้คือ การเรียนรู้ร่วมกันของผู้นำกลุ่มและสมาชิก ซึ่งนำองค์ความรู้สารสนเทศทางด้านบัญชีไปวางแผนกำหนดทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม เพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารงานของกลุ่ม ส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งยั่งยืนต่อไป

7. สรุป

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมอนใบชาบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาทั้ง 14 ประเภท มีความคุ้มค่าในการลงทุนดำเนินการของกลุ่ม มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ สวนแบ่งคือแหล่งทำมาหากิน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้คนในชุมชนอย่างยั่งยืน และเชื่อมโยงวิถีชีวิตระหว่างคนกับธรรมชาติ ผลของงานวิจัยเป็นประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ ได้นำแนวทางการบริหารจัดการโดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศทางด้านบัญชี ไม่ว่าจะเป็นด้านต้นทุน ผลตอบแทน และการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการลงทุนการผลิต และด้วยความร่วมมือร่วมใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาทุกกระบวนการของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

8. ข้อเสนอแนะกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการวางแผนวิธีการและกระบวนการในการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชา เพื่อลดต้นทุนที่จะเกิดขึ้นและเพิ่มผลตอบแทนที่จะได้รับ
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์ ให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้ลูกค้า หรือผู้ที่สนใจได้เข้าถึงอย่างง่าย ไม่ยุ่งยาก
3. ควรส่งเสริมให้กลุ่มชุมชนมีการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเพื่อใช้ในการวางแผนหรือประเมินผลการดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่งให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกิดการพัฒนาดังกล่าวอย่างยั่งยืน
4. รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับ กรรมวิธีการเก็บใบชาที่จะสามารถลด แรงงานในการเก็บ วิธีการอบใบชา หรือกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมทั้งให้ความรู้ด้านการตลาดออนไลน์ แก่ผู้ประกอบการ

9. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการตลาดของหมอนใบชา เพื่อเป็นแนวทางให้กับทางกลุ่มและผู้ประกอบการอื่น ด้านการลดต้นทุน ควรศึกษาในส่วนของการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในแต่ละกระบวนการผลิต เพื่อทำให้ต้นทุนของการผลิตผลิตภัณฑ์หมอนใบชาลดลง สร้างรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังอาจทำวิจัยในเรื่องของข้อมูลสุขภาพของผู้ประกอบการกลุ่ม เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และสำนักปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้ร่วมมือกันในการจัดโครงการการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนรู้ในสถานศึกษา กับการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปพัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือ ในการสนับสนุนงบประมาณปี 2561 และวิสาหกิจชุมชน กลุ่มหมอนใบชา ชุมชนป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทำให้งานวิจัยนี้สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- แดน กุลรูป, ชิดชนก วงศ์เครือ. (2557). *ความคุ้มค่าในการผลิตและจำหน่ายข้าวกล้องงอก: การจัดการธุรกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วมของตำบลไหล่หินอำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง*. (ออนไลน์) ได้จาก <http://www.gs.nsrui.ac.th>
- เบญจมาศ อภิลิทธิภิญโญ และคณะ. (2550). *การบัญชีเพื่อการจัดการ*. นครราชสีมา: บริษัท โชคเจริญมาร์เก็ตติ้ง จำกัด.
- พิบูล พงษ์กลาง. (2560). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตข้าวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 5(2): 240-249.
- เพชร ชุมทรัพย์. (2554). *การวิเคราะห์งบการเงิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนวิภา ผดุงสิทธิ์. (2557). *การบัญชีเพื่อการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟิสส์เซ็นเตอร์.
- วรรณวิทย์ อัมรานนท์. (2550). *ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่: กรณีศึกษากลุ่มอวลย์ ไม้ไผ่จักสาน ตำบลป่าบงอำเภอสรรค จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระมหาบัณฑิต. (การบัญชี). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2554). *การบัญชีต้นทุน 2*. ท้อป, กรุงเทพฯ. 508 หน้า.
- อุษณีย์ เล็งพานิช. (2555). *การสร้างภูมิคุ้มกันแบบพึ่งพาตนเองและความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในเขตภาคเหนือ โดยการใช้ข้อมูลทางการบัญชีระดับขีดความสามารถในการบริหารจัดการ*. [เอกสารประกอบการประชุมระดับชาติ “วิทยาการจัดการวิชาการ” 2012]. เชียงใหม่: เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ.
- Patience and Ali. (2017). Analysis of Costs And Returns of Groundnut Processing in Taraba State, Nigeria. *Journal of Research in Business and Management*, 5(6): 19-26.
- Sorina and Alina. (2014). Cost Benefit Analysis and its Role in investment Projects in Agriculture. *Hyperion Economic Journal*. Year II, 4(2).